

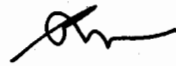

ทิศทางและแนวทางการวิจัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำนำ

เอกสารทิศทางและแนวทางการวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยไว้ในแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ที่จะป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัย การมีคุณภาพ ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นการเชื่อมประสานทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยให้เข้าสู่แนวทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ฌญ ภมรประวดี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ปริญญา นุดาลัย และศาสตราจารย์ชัยอนันต์ สมุทวณิช ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการพิจารณากำหนดทิศทางและแนวทางการวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้มีส่วนทำให้มีทิศทางและแนวทางการวิจัยฯ ฉบับนี้ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.นิพนธ์ ดูวานนท์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตุลาคม 2546

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ทิศทางและแนวทางการวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. กรอบแนวคิด	1
2. นโยบาย ทิศทาง และแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4
3. แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัย	8
4. แผนปฏิบัติการพัฒนาทิศทางและแนวทางการวิจัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)	10

แนวทาง กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านผลผลิตอาหารและไม้ดอกไม้ประดับ	14
2. กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านการท่องเที่ยว	14
3. กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านแพทย์ทางเลือกแพทย์แผนปัจจุบันและ สมุนไพร	15
4. กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	15
5. กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	16

ภาคผนวก 1	17
-----------	----

ภาคผนวก 2	19
-----------	----

ภาคผนวก 3	21
-----------	----

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดทิศทางและแนวทางการวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	24
--	----

ทิศทาง และแนวทางการวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการกำหนดทิศทางและแนวทางการวิจัย ประกอบด้วย

- สถานภาพและสภาพแวดล้อมอุดมศึกษา : กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสสังคมภายในประเทศ และความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- นโยบายแห่งรัฐ
- ปัจจัยและภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- แนวโน้มของปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดทิศทาง การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- สถานภาพและแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

1.1 สถานภาพและสภาพแวดล้อมอุดมศึกษา

กระแสโลกาภิวัตน์ ในสภาวะโลกไร้พรมแดน ได้มีผลสำคัญต่อการกำหนดบทบาทของอุดมศึกษา ทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษา การเปิดเสรีทางการศึกษา และการพัฒนาเข้าสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge based society)

1.2 กระแสสังคมภายในประเทศ

กระแสการเปลี่ยนแปลงสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กระบวนการประชาธิปไตย การเมืองภาคประชาชน การเรียกร้องสิทธิของกลุ่มแรงงานสิทธิสตรี กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรวมตัวของพลังชุมชนในระดับท้องถิ่น ก่อให้เกิดแรงผลักดันกระบวนการจัดการศึกษาไปในทิศทางที่มุ่งแก้ไขผลกระทบทางลบที่อาจเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์

1.3 ความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 –2549) จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาม.6 และมุ่งสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น จากจำนวนประมาณ 300,000 คน ในปี 2542 เป็นจำนวน 400,000 คน ในปี 2549

1.4 นโยบายแห่งรัฐ

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิในการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร สาธารณะ และมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ/การถ่ายโอนภารกิจ ศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมคุณภาพชีวิต งานจัดระเบียบชุมชน/สังคม/ความสงบเรียบร้อย การวางแผนส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- นโยบายด้านการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่มุ่งสนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การแก้ไขปัญหาสังคม การบริการด้านสุขภาพมัธยรองรับความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน สังคมเข้มแข็ง และสิ่งแวดล้อมที่ดี

1.5 ปัจจัยและภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.5.1 ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคแห่งแรกที่ตั้งขึ้นในภาคเหนือ โดยความต้องการของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความผูกพันกับท้องถิ่น ได้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้กับประเทศและชุมชนภาคเหนือมากกว่า 75,000 คน ประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ให้ความร่วมมือและส่งเสริมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นอย่างดี
2. มหาวิทยาลัยตั้งอยู่เขตพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ภูเขาสลับซับซ้อน เป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้ และเป็นเขตลุ่มน้ำที่เป็นต้นกำเนิดทรัพยากรน้ำที่สำคัญของประเทศ
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในเขตชายแดนซึ่งมีอาณาเขตใกล้ชิดติดกับประเทศพม่า จีนตอนใต้ ลาว และเวียดนาม มีความสะดวกในการคมนาคมติดต่อ ภายใต้นโยบายการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ทางด้านเศรษฐกิจ การค้า วัฒนธรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรในเครือข่ายประเทศในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ
4. มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเขตภูมิภาค ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเขตวัฒนธรรม พื้นที่ภูเขาที่ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจีนตอนใต้ พม่า ลาว เวียดนาม และบางส่วนของกัมพูชา มีประชากรหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีความแตกต่างในด้านวิถีชีวิต ภาษา และขนบธรรมเนียมประเพณี อาศัยอยู่ และมีบทบาทในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรบนที่สูง
5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งอยู่ในเขตที่เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมล้านนา การท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน สะดวกต่อการเดินทางทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีจังหวัดเชียงใหม่เป็นจุดยุทธศาสตร์ เมืองหลักที่สำคัญของประเทศและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงโครงข่าย (Hub) ของการขนถ่ายสินค้า ทั้งทางอากาศและทางบก เชื่อมโยงจีนตะวันออกเฉียงใต้(ยูนนาน-ฉินตู) เอเชียใต้(ผ่านทางพม่าและบังคลาเทศไปอินเดีย) และเวียดนาม

1.5.2 ปัจจัยด้านวิชาการ

6. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์แบบ มีการเปิดสอนหลักสูตรในสาขาต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีหลักสูตรหลากหลายและมีคณะวิชาที่เปิดการเรียนการสอนครอบคลุมวิทยาการหลักแทบทุกด้าน
7. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีสถาบัน/ศูนย์วิจัยเฉพาะทาง และศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ และมีผลผลิตงานวิจัยที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

8. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดำเนินการผลิตบัณฑิต วิจัย และบริการวิชาการมา กว่า 40 ปี เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีวิถีก้าวทางวิชาการ หลากหลายสาขา เป็นที่ยอมรับ ในวงวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น งานวิจัยในด้านระบบเกษตร, Ethnobiology/Ethnobotany ฟิสิกส์นิวตรอนและลำอนุภาค มานุษยวิทยา สตรีศึกษา การจัดการทรัพยากร เกษตรวิทยา การแพทย์ และพยาบาล และ งานวิจัยด้านโรคเอดส์ ฯลฯ

1.5.3 ภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคของประเทศที่

- มีความหลากหลายโดดเด่นในสาขาวิชา ทั้งด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในระดับ บัณฑิตศึกษา
- เป็นมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทในการนำความรู้ทางวิชาการ การแก้ไขปัญหา ด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขอนามัย การอนุรักษ์ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีว ภาพและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
- เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการและการศึกษาวิจัย ในกลุ่มสถาบันวิชาการของประเทศในกลุ่มอนุภาครุ่มน้ำโขง (จีนตอนใต้ ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนาม)

1.6 แนวโน้มของปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดทิศทาง การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- 1) จำนวนประชากรที่มุ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น
- 2) สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ และที่เปิดขึ้นใหม่จะมีบทบาทในด้านจัดการเรียนการ สอนในระดับปริญญาตรีมากขึ้น (แนวโน้มของการเพิ่มระดับของการเป็น Teaching University และการลดรอยของการศึกษาวิจัยในการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ)
- 3) ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ ทำให้บัณฑิตซึ่งส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา ตรี ตกงาน/ว่างงาน มากขึ้น (แนวโน้มของภาวะแรงงานที่มีความรู้แต่ขาดทักษะ) และแนวโน้มของภาวะการแข่งขันทางด้านคุณภาพและความสามารถของบัณฑิต)
- 4) นโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นจะมีผลทำให้เกิดความต้องการแรงงาน คุณภาพในองค์กร
- 5) นโยบายภาครัฐในการสนับสนุนทางด้านวิทยาลัยชุมชนและการฝึกฝนอาชีพ ตลอดจนการสนับสนุนให้หมู่บ้านเป็นหน่วยการผลิตสินค้าเศรษฐกิจ มีผลถึงความ ต้องการในด้านการนำความรู้ทางวิชาการเข้าไปพัฒนาคุณภาพและการทำให้เกิด มูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์

- 6) ความต้องการและความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานด้านคุณภาพในภาคการผลิตและการบริการ
- 7) ความต้องการและความจำเป็นในการสนับสนุนผลักดันให้หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงคิดต่อทั้งภาคการผลิตและบริการในระดับท้องถิ่นและนานาชาติ

1.7 สถานภาพและแผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในช่วง แผนฯ 9

(พ.ศ. 2545-2549)

- 1) ความชัดเจนในนโยบายของรัฐที่มุ่งให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐพึ่งตนเองมากขึ้น และงบประมาณของมหาวิทยาลัยที่จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐมีแนวโน้มลดลงในช่วงแผนฯ 9
- 2) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เตรียมการปรับเปลี่ยนองค์กรไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
- 3) จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องราชการและบุคลากรที่ร่วมในโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตเกษียณก่อนกำหนด แสดงแนวโน้มการถดถอยของบุคลากรในมหาวิทยาลัย ทั้งด้านจำนวนปริมาณและคุณภาพทางวิชาการ มีความจำเป็น/ความต้องการ ในการสร้างบุคลากรที่มีวุฒิทางวิชาการทดแทนเร่งด่วน
- 4) ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้กำหนดพันธกิจส่วนที่มุ่ง
  - ผลิตผลงานวิจัย ทั้งวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ในสาขาต่าง ๆ ที่สามารถได้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมของประเทศ
  - ให้บริการวิชาการแก่สังคมเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ภาคเหนือ และประเทศ
  - ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
  - มุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก

2. นโยบาย ทิศทาง และแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.1 กรอบในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และความหมายของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้น

การวิจัย

ทิศทางและแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดขึ้นบนพื้นฐานความพร้อม และศักยภาพของมหาวิทยาลัย โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นเครื่องมือชั้นนำ สนับสนุน และผลักดันการดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ของคณะ สำนัก สถาบัน และหน่วยงานในมหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยตามนโยบายที่กำหนดในแผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัย

2.2 ความหมายของการเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หมายถึง มหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อ

- เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รองรับการพัฒนาการศึกษาของประเทศ โดยการศึกษาสภาพปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในวิทยาการ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์
- หรือเพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยตามความต้องการของหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และนำประสบการณ์จากการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

2.3 รูปแบบการศึกษาวิจัย

การดำเนินการวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยอาจปรากฏในรูปแบบ

- 1) การศึกษาวิจัยที่เกิดขึ้นในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาในคณะต่าง ๆ เช่น โครงการวิจัย การศึกษาปัญหาพิเศษ งานการค้นคว้าแบบอิสระ งานวิทยานิพนธ์
- 2) การศึกษาวิจัยในลักษณะโครงการ/โครงการ ของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และบุคลากรอื่น ที่มีลักษณะโครงการเดี่ยว หรือโครงการร่วม หรือในลักษณะที่ปรึกษา

การศึกษาวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ข้างต้น จะมีลักษณะแตกต่างตามประเภทแหล่งที่มาของงบประมาณที่ใช้ในการศึกษา (งบประมาณส่วนตัว, งบประมาณแผ่นดิน, งบประมาณเงินรายได้, งบประมาณกองทุนวิจัย, งบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก)

2.4 นโยบายการวิจัย

- สนับสนุนการวิจัยประยุกต์ที่มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วนของสังคม และฟื้นฟูสร้างภูมิคุ้มกันในสังคมมีความเข้มแข็ง และพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยพึ่งตนเองได้ในวิถีไทย ชักจูงความขัดแย้งในสังคม มุ่งสร้างคนคมีศีลธรรม
- เป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อรองรับการพัฒนาหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น ประเทศ และภูมิภาค
- สนับสนุนการวิจัยทั้งด้านการวิจัยประยุกต์ เพื่อการพัฒนาและการวิจัยพื้นฐานเพื่อการสร้างและสั่งสมองค์ความรู้

ทิศทางและแนวทางการวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545)

ทิศทางและแนวทางการวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดจากกรอบแนวคิดในด้าน กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสสังคมภายในประเทศ นโยบายและความต้องการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดสภาพลักษณะของมหาวิทยาลัย ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพของชุมชนท้องถิ่น ศักยภาพความพร้อมและเป้าหมายตามแผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้ :

2.5 ทิศทางการวิจัย

- 1) **ทิศทางที่ 1** : เป็นมหาวิทยาลัย ที่มุ่งศึกษาวิจัย การจัดการและพัฒนาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ด้านการเกษตร ธุรกิจ และอุตสาหกรรมโดยการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนพัฒนา หน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน ไปสู่การพึ่งพาตนเอง
- 2) **ทิศทางที่ 2** : เป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งศึกษาวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น ในการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น ทั้งสังคมเมืองและชนบท และการจัดการทรัพยากรบนที่สูง
- 3) **ทิศทางที่ 3** : เป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการรักษาและการบริการด้านสุขภาพ รองรับการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน สังคมเข้มแข็ง และสิ่งแวดล้อมที่ดี
- 4) **ทิศทางที่ 4** : เป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งการเป็นแหล่งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม มรดกสถาน ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งสารสนเทศการพาณิชย์ ครอบคลุมประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคน้ำโขง (จีนตอนใต้ ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนาม)

2.6 แนวทางการวิจัย

ทิศทางการวิจัยต่าง ๆ ข้างต้น ประกอบด้วยแนวทางการวิจัยที่สาขาวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ ดำเนินการศึกษาวิจัยในลักษณะสาขาวิชาเดียว หรือร่วมสาขา โดยมีแนวทางการวิจัยภายใต้ทิศทางต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) แนวทางการวิจัยภายใต้ทิศทางการวิจัยที่มุ่งศึกษาวิจัยการจัดการและพัฒนาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ด้านการเกษตร ธุรกิจ และอุตสาหกรรม โดยการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อสนับสนุน พัฒนา หน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน ไปสู่การพึ่งตนเอง **โดย คณะ สถาบัน ผู้นำ สามารถดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องตามแนวทางในข้อ 1-4 ดังนี้**
คือ
  - ◇* (1) การวิจัยที่มุ่งหรือมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ที่สอดคล้องกับการใช้ทรัพยากรและลักษณะทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทางด้านระบบเกษตร ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล พืชไร่และสัตว์เศรษฐกิจของชุมชน/ท้องถิ่น
  - ◇* (2) การวิจัยเพื่อพัฒนาด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ และด้านการบริการ เพื่อรองรับการพัฒนาด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม ของท้องถิ่น
  - ◇* (3) การวิจัยที่มุ่งหรือมีผลต่อการพัฒนาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ประโยชน์และนำไปสู่การขยายผลทางด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม

- ◇ (4) การวิจัยเพื่อประยุกต์เทคโนโลยีจากต่างประเทศให้เข้ากับปัญหาและ/หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน
  - การวิจัยด้านพลังงานทดแทนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ
  - การวิจัยด้านเทคโนโลยีสะอาดและบำบัดของเสีย
  - ※ - การวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการพัฒนา คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์
- 2) แนวทางการวิจัยภายใต้ทิศทางที่มุ่งศึกษาวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ และการร่วมมือ กับหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา สังคมท้องถิ่น ทั้งสังคมเมือง และชนบท และการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ
  - ◇※ (1) การวิจัยประยุกต์ที่จะช่วยแก้ปัญหาสุขภาพ การว่างงาน แรงงาน ความ ยากจน ข้อขัดแย้งและการแข่งขันทรัพยากรธรรมชาติบนที่สูง การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ เมือง และสิ่งแวดล้อม
  - ◇※ (2) การวิจัยผลกระทบของสังคมตะวันตกต่อสถานะของสังคมและวัฒนธรรม ท้องถิ่น
  - ◇※ (3) การวิจัยทางด้านข้อมูลและการป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นในชุมชน ท้องถิ่น
  - ◇※ (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น
  - ◇ (5) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาของนักศึกษา และการเรียนรู้ของประชาชน ทุกระดับ ทุกอาชีพ ให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ตลอดชีพ ตลอดชีวิต (Life long Education)
  - ◇ (6) การวิจัยพัฒนารูปแบบ ค่านิยมที่ดีของคนดี มีความรู้มากกว่าอำนาจ อิทธิพล รูปแบบการสร้างชุมชนรักท้องถิ่น การบริหารชุมชนท้องถิ่นที่ดีภายใต้ แนวทาง ธรรมภิบาล
  - ◇ (7) การวิจัยพัฒนากฎระเบียบ ข้อบังคับ/กฎหมาย และการพัฒนาระบบการ บังคับใช้ในสังคมชุมชนท้องถิ่น
- 3) แนวทางการวิจัยภายใต้ทิศทางการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทาง ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมศาสตร์เพื่อ ประโยชน์ในการรักษา และการบริการด้านสุขภาพอนามัย รองรับการพัฒนาความเป็น อยู่ที่ดีของชุมชน สังคมเข้มแข็ง และสิ่งแวดล้อมที่ดี
  - (1) การวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์/โรคติดเชื้อ/โรคไม่ติดต่อ
  - ◇ (2) การวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ
  - ◇ (3) การวิจัยเกี่ยวกับ สมุนไพรในท้องถิ่นและการพัฒนาอุตสาหกรรมยา
  - (4) การวิจัยเพื่อป้องกันด้านอุบัติเหตุ ภัยอันตราย การป้องกันโรคในชุมชนและ การรักษาโรค

- ◇ (5) การวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะของมนุษย์และการฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และเด็กด้อยโอกาส
- ◇ (6) การวิจัยผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีและการใช้ผลิตภัณฑ์ต่อสุขภาพอนามัย และสภาวะปลอดภัยสารพิษ
- (7) การวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และประยุกต์ใช้ประโยชน์ทางด้าน ระบบเกษตร Agricultural System, Ethnobiology/Ethnobotany พิธีกรรม นวัตกรรมและถ้ำอนุภาค สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สตรีศึกษา
- 4) แนวทางการวิจัย ภายใต้ทิศทางการวิจัยที่มุ่งเป็นแหล่งศูนย์ข้อมูล เป็นศูนย์กลาง การศึกษาวิจัย ด้านการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการฟื้นฟูศิลป วัฒนธรรม มรดกสถาน ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นภาคเหนือ และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง (จีนตอนใต้ ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนาม)
- ◇ (1) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเป็นแหล่งศูนย์ข้อมูล เพื่อพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ครอบคลุม ชุมชน ท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ◇ (2) การวิจัยด้านล้านนาศึกษา ไทยศึกษา เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกสถาน ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ◇ (3) การศึกษาวิจัยด้านชุมชนท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ในระดับท้องถิ่นภาคเหนือ และ ประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง (จีนตอนใต้ ลาว พม่า กัมพูชา และ เวียดนาม)

- หมายเหตุ ◇ เป็นแนวเรื่องการวิจัยที่ถูกจัดลำดับความสำคัญสูง ในแผนพัฒนาการวิจัยแห่งชาติ
 ✱ เป็นแนวเรื่องการวิจัยที่ถูกจัดลำดับความสำคัญโดยนโยบายของรัฐบาล (พ.ศ. 2544)

3. แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัย

3.1 การพัฒนาผ่านกระบวนการงบประมาณ

3.1.1 งบประมาณแผ่นดิน รายปี

- จัดทำเป็นโครงการวิจัยรวมสหสาขาวิชา
- สอดคล้องกับทิศทางและแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย
- สอดคล้องกับทิศทางและแนวทางการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ
- ตอบสนองนโยบายการวิจัยเร่งด่วนของรัฐบาล

3.1.2 งบประมาณเงินรายได้ รายปี

- ติดตาม/ประเมินผล คณะ/หน่วยงาน ตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ของงบประมาณ

เงินรายได้จากการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนพัฒนางานวิจัยในแต่ละสาขาวิชา โดยมีการจัดทำแผนและโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทางและแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย

3.1.3 กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ให้คณะกรรมการกองทุนวิจัยพิจารณาจัดสรรเงินเพื่อดำเนินโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยในแต่ละปีตามทิศทาง/แนวทางการวิจัยที่กำหนดเฉพาะทางและสอดคล้องกับนโยบายของสภามหาวิทยาลัย
- เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.1.4 แหล่งทุนสนับสนุนจากภายนอก

- ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่แหล่งทุนกำหนด
- เสริม/สนับสนุน ทิศทางและแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย

3.2 ภาวะและกลไกสถาบัน

3.2.1 สภามหาวิทยาลัย

- ให้นโยบายในการกำหนดทิศทาง และแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย
- สนับสนุนแนวทางด้านการจัดหาแหล่งทุนวิจัย
- สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายการเชื่อมโยงระหว่างนักวิชาการมหาวิทยาลัยกับภาคธุรกิจเอกชน
- ติดตามและประเมินผลการเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการวิจัย

3.2.2 มหาวิทยาลัย

- การพัฒนาระบบการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัย
  - (1) การจัดทำวารสารวิชาการ
  - (2) การประชุมทางวิชาการในระดับชุมชน ท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ
  - (3) การเชิดชูเกียรตินักวิจัย
- การพัฒนาระบบการสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย
  - (1) การพัฒนา/สนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ศูนย์ เครื่องมือวิจัย
  - (2) การพัฒนาระบบงานวิจัยร่วมภาครัฐและเอกชน
  - (3) จรรยาบรรณนักวิจัย
  - (4) การจัดตั้ง Chair Professor หรือตำแหน่ง Research Professor
  - (5) การจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการวิจัย RIS (Research Information System) โดยแยกประเภทของงบประมาณ เช่น งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณรายได้ และแหล่งงบประมาณภายนอก
  - (6) ให้มีการสรุปข้อมูลงานวิจัยที่ผ่านมามีที่มาจากแหล่งงบประมาณทุกด้าน

- (7) ให้มีหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบในการเผยแพร่ข้อมูลวิจัย และความก้าวหน้าทางวิชาการของมหาวิทยาลัยแก่หน่วยงานภายนอก และเสนอแนะการปรับเปลี่ยนทิศทางและแนวทางการวิจัย ของมหาวิทยาลัย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
- (8) กำหนดภาระงานวิจัย และงานสอน ที่มีข้อกำหนด วัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ทั้งสำหรับคณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการ ที่ประสงค์จะรับเฉพาะงบประมาณสนับสนุนจากภายนอกในการทำวิจัย

3.2.3 คณะ และบัณฑิตวิทยาลัย

- (1) จัดทำแผนงบประมาณประจำปี (งบประมาณแผ่นดิน/งบประมาณเงินรายได้) ให้สอดคล้องกับทิศทาง และแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย
- (2) สนับสนุนการจัดหาแหล่งทุนการวิจัยจากภายนอก และการวิจัยร่วมภาคเอกชน/ชุมชนภายนอก
- (3) กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสนับสนุน/การดำเนินการวิจัยในระดับภาควิชา และสาขาวิชา
- (4) กำกับ/ติดตาม ประเมินผล คณาจารย์ และนักวิจัย ที่รับการสนับสนุนงบประมาณการทำวิจัย ทั้งจากงบประมาณภายในมหาวิทยาลัย และจากแหล่งทุนภายนอกที่ดำเนินการในนามคณะ/สถาบัน มหาวิทยาลัย
- (5) สรุปผลข้อมูลวิจัยประจำปีที่มาจากแหล่งงบประมาณทุกด้าน

3.2.4 สถาบันวิจัย/สำนัก

- (1) กำหนดแนวทาง/หัวเรื่องการวิจัยและดำเนินการวิจัย ตามทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย
- (2) กำกับการศึกษาวิจัยของหน่วยงานวิจัยในเครือข่ายของสถาบันให้สอดคล้องกับแนวทางและทิศทางการวิจัย
- (3) สนับสนุน/ดำเนินการและพัฒนาการทำงานวิจัยร่วมกับภาคเอกชน/ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรภายนอกมหาวิทยาลัย

4. แผนปฏิบัติการพัฒนาทิศทางและแนวทางการวิจัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)

จากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปัจจุบัน ทั้งด้านบุคลากร หน่วยงานวิจัย เครื่องมืออุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการจัดการด้านงบประมาณ เพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยสู่การพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างองค์ความรู้และการประยุกต์ด้านการแก้ไขปัญหาสังคม และการเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจเอกชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงกำหนดแผนปฏิบัติการพัฒนาการวิจัยให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวทางที่กำหนด ดังต่อไปนี้

แผนปฏิบัติการ		ปี พ.ศ.				
		2545	2546	2547	2548	2549
1.	<p>การพัฒนางานด้านการวิจัยพื้นฐาน การวิจัยประยุกต์ จากงบประมาณเงินรายได้</p> <p>ให้คณะฯ/ภาควิชา/สาขาวิชา จัดสรรงบประมาณเงินรายได้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 เพื่อสนับสนุนงานวิจัยโดยกำหนดส่วนการจัดสรรครั้งนี้การวิจัยพื้นฐาน : การวิจัยประยุกต์ ในสัดส่วน 60 : 40</p> <p>โดย : การวิจัยพื้นฐาน มุ่งศึกษาวิจัยเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในการเรียนการสอน</p> <p>: การวิจัยประยุกต์ มุ่งศึกษาวิจัยเพื่อประยุกต์ผลต่อการแก้ไขปัญหาสังคม/การเชื่อมโยงก่อให้เกิดการพัฒนาด้านธุรกิจเอกชน(งบประมาณที่ใช้สนับสนุนในส่วนนี้ใช้เป็นงบฯสนับสนุน/ประสานงาน มิใช่งบดำเนินการ)</p>	○	○	○	○	○
2.	<p>การมุ่งเน้นงานวิจัยประยุกต์เพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาสังคมและการเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจเอกชน</p> <p>ให้คณะฯ/สำนัก/สถาบันวิจัย มุ่งพัฒนาโครงการวิจัยประยุกต์ให้สอดคล้อง รองรับ เป้าหมาย/โครงการที่รัฐสนับสนุน โดยผ่านงบประมาณแผ่นดิน หรือแหล่งทุนสนับสนุนอื่น มีสัดส่วนงบประมาณโดยรวมไม่น้อยกว่า 2 เท่าของงบประมาณเงินรายได้ที่ใช้สนับสนุนการวิจัย</p>		○	○	○	○

แผนปฏิบัติการ		ปี พ.ศ.				
		2545	2546	2547	2548	2549
3.	<p>การพัฒนาความเข้มแข็งและความยั่งยืนด้านการวิจัย</p> <p>ให้คณะ/สำนัก/สถาบันวิจัย ดำเนินการให้หน่วยวิจัยภายในหน่วยงาน เสนอขอ/สำรวจสถานภาพ ของหน่วยวิจัยที่แสดงถึง จุดแข็ง/ประเด็นการวิจัย</p> <p>: ความสอดคล้องกับทิศทาง/แนวทางการวิจัย</p> <p>: ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่/เครื่องมือ อุปกรณ์</p> <p>: ความยั่งยืนด้านบุคลากร (ความต่อเนื่องของโครงการในอนาคต)</p> <p>ประโยชน์ของผลการศึกษาวิจัย/วิธีการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อ</p> <p>: การเรียนการสอน</p> <p>: การเชื่อมโยงกับภาคเอกชน</p> <p>: ผลทางด้านลิขสิทธิ์/สิทธิบัตร</p>	○	○			
4	<p>แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาทิศทาง และแนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่</p> <p>เป้าหมาย : “การวิจัยลักษณะสหสาขาวิชาทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมศาสตร์ ที่มุ่งพัฒนาด้านการเกษตร ในลักษณะครบวงจร โดยเชื่อมโยงทั้งด้านการเรียนการสอนและการประยุกต์ใช้ประโยชน์ เชื่อมโยงด้านสังคมและธุรกิจเอกชน”</p> <p>แนวทางการดำเนินงานประมาณ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนด้านงบประมาณเงินรายได้จากการจัดการเรียนการสอน - การสนับสนุนจากงบประมาณกองทุนวิจัย - การสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน/รัฐ ร้อยละ 40 - การสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ร้อยละ 50 		○	○	○	○

แผนปฏิบัติการ	ปี พ.ศ.				
	2545	2546	2547	2548	2549
แนวทางด้านบริหารจัดการ - การเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา - การเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา (Cooperation Education) - การเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจเอกชน - การเชื่อมโยงกับนโยบายภาครัฐ - การเชื่อมโยงด้านภาวะ/กลไกสถาบัน		○	○	○	○

แนวทาง กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มวิจัย เชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากกรอบกำหนด 5 ด้าน (ภาคผนวก 1) กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของภูมิภาค ให้มีการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ บุคลากร และเตรียมความพร้อมนักศึกษา เพื่อเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจ และสามารถพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรม ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชน และสนองคอบนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ครอบคลุมการพัฒนา และกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งในระดับรากหญ้าและระดับประเทศในระยะสั้น โดยมุ่งให้ คณะ/สาขาวิชาต่างๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ จัดการเรียนการสอนการวิจัยทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก และการวิจัยเพื่อการบริการชุมชนรวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย 5 กลุ่มวิจัย เชิงบูรณาการ ดังต่อไปนี้

กลุ่มวิจัยที่ 1 : กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านผลผลิตอาหารและไม้ดอกไม้ประดับ

(Integrated Food and Ornamental Plant Research Cluster : IFOPRC)

-การพัฒนาองค์ความรู้ทางด้าน Biotechnology, Nanotechnology และ Information Technology รองรับการพัฒนาวัตถุดิบ ด้านการเกษตร ที่ชุมชนท้องถิ่นภาคเหนือผลิตเป็นทรัพยากรหลัก ทั้งด้านธัญพืช ปศุสัตว์ ผักผลไม้และไม้ดอกไม้ประดับ

- การพัฒนาด้านคุณภาพ/มาตรฐานวัตถุดิบด้านธัญพืช ปศุสัตว์ ผัก ผลไม้ และไม้ดอกไม้ประดับ

- การพัฒนาด้านการตลาด และการบริหาร
- การศึกษากฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง(เพื่อการส่งออก)
- การพัฒนาการเชื่อมโยงด้านเครือข่ายชุมชน และหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน การมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูป SME ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ

เป้าหมาย : การดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับเกณฑ์ 6 ด้าน และสนับสนุน/สอดคล้องกับทิศทางของรัฐในการกำหนด 6 บทบาท/จุดยืนของประเทศในการมุ่งเป็นครัวของโลก(Kitchen of the World)

กลุ่มวิจัยที่ 2 : กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านการท่องเที่ยว

(Integrated Tourism Research Cluster : ITRC)

มุ่งให้ คณะ/สำนัก/สถาบัน/สาขาวิชาต่างๆ พัฒนาศักยภาพบุคลากร พัฒนาการเรียนการสอน จัดการเรียน การสอน การวิจัย และการบริการชุมชน ครอบคลุม เชื่อมโยง เพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

- ฐานข้อมูล IT รองรับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
- การพัฒนาในส่วนของผู้ประกอบการทั้งภาคการผลิตและบริการ ด้านการ

ท่องเที่ยว/โรงแรม/อาหาร/ของที่ระลึก

- การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- การอนุรักษ์/ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมล้านนา และภาษาท้องถิ่นในอนุภูมิภาค
กลุ่มน้ำโขง Greater Mekong Sub-region(GMS)
- การจัดการด้านการตลาด
- การพัฒนาสถานนันทนาการธรรมชาติและสถานบันเทิง
- การพัฒนาด้านการให้บริการด้านการดูแลสุขภาพในลักษณะ Hospitality
International School และ Holistic Health Care รวมทั้ง Mind and Body
- การพัฒนาด้าน Hotel Management and Service/International Tourism
Management School

เป้าหมาย: เพื่อรองรับ สนับสนุน/สอดคล้องกับทิศทางของรัฐในการกำหนดบทบาท/จุดยืนของประเทศ ในการมุ่งพัฒนาประเทศ มุ่งสู่การเป็น Tourism Capital of Asia

กลุ่มวิจัยที่ 3 : กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านแพทย์ทางเลือกแพทย์แผนปัจจุบัน(Modern Medicine) และสมุนไพร

(Integrated Alternative Medical Care & Modern Medicine & Herbal Products Research Cluster : (IAMMMHRC)

มุ่งให้เกิดการจัดการศึกษา การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชน การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน ทั้งในระดับ High Technology ทางด้าน Biotechnology, และ Nano Sciences ตลอดจนด้าน IT เพื่อให้เกิดการพัฒนา:

- การพัฒนาด้านการวิจัยและการให้บริการด้านแพทย์ทางเลือก
- การวิจัยและพัฒนา การนำพืชสมุนไพรท้องถิ่นให้เกิด Value – added สูง
- การพัฒนาด้านลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร
- การพัฒนาสารสนเทศ ด้าน Alternative Medical Care & Herbal products
- การพัฒนาด้านการตลาดและการบริการ
- การพัฒนาด้าน Health Care

เป้าหมาย: สนับสนุน/สอดคล้องกับทิศทางของรัฐในการกำหนดจุดยืน/บทบาทของประเทศ ในการมุ่งเป็น World Health Service Centre และมุ่งเป็น World Hospitality International School

กลุ่มวิจัยที่ 4 : กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(Integrated Information Technology Research Cluster : IITRC)

มุ่งให้เกิดการจัดการเรียน การสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

- การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสารสนเทศภูมิศาสตร์
- การพัฒนาด้าน Graphic/Media Design

- การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT)
- การพัฒนาซอฟต์แวร์ โปรแกรม และฮาร์ดแวร์
- การพัฒนาด้านการใช้สื่อ IT ในการเรียน การสอน และการใช้ประโยชน์
ในงานชีวิตประจำวัน
- การพัฒนาด้านระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้องในงาน IT

เป้าหมาย : สนับสนุน/สอดคล้องทิศทางการกำหนดจุดยืน/บทบาทของประเทศทางด้าน ITและการมุ่งให้เชียงใหม่เป็น Hub ทางด้าน ITในภาคเหนือและอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS)

กลุ่มวิจัยที่ 5 : กลุ่มวิจัยเชิงบูรณาการด้านพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

(Integrated Energy and Natural Resources and Environmental Research

Cluster : IENRERC)

มุ่งให้เกิดการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับพลังงานทดแทนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสะอาดและเทคโนโลยีบำบัดของเสีย และการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีที่จะช่วยลดการนำเข้าพลังงาน อนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพและแหล่งน้ำ สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างความมั่นคงในการมีพลังงานใช้ในประเทศอย่างพอเพียง และเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่สนับสนุนการผลิตที่สะอาด และการบำบัดของเสียเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดอัตราของเสียจากโรงงาน/อุตสาหกรรม และลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมให้น้อยลง

ภาคผนวก 1

กรอบกำหนด 5 ด้าน

1. **ทิศทาง และแนวทางการวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**
  - ซึ่งกำหนดจาก
    - สถานภาพ และสภาพแวดล้อมอุดมศึกษา : กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสสังคมภายในประเทศ และความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษา
    - นโยบายแห่งรัฐ
    - ปัจจัยและสภาพลักษณะมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
    - แนวโน้มของปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
    - สถานภาพและแผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัย
2. **การมุ่งให้การศึกษาวิจัย ของคณะ/สาขาวิชาต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย มีการดำเนินการที่สอดคล้องประสาน ก่อให้เกิดผลเชิงบูรณาการ ทำให้เกิดการพัฒนารทรัพยากร/ทุน (Capital) ทั้งทุนด้านกายภาพ (Physical Capital) ทุนด้านการเงิน (Financial Capital) ทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) และทุนด้านสังคม (Social Capital) ที่สอดคล้องรองรับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย**
3. **ทิศทางของรัฐในการกำหนดบทบาท/จุดยืน (Position) ของประเทศไทย 7 ด้าน**
  - 3.1) **Economic Development Platform** ที่มุ่งให้ประเทศไทยมี
    - เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ
    - ภาคการผลิต และบริการที่เข้มแข็ง
      - ภาคเกษตรมี High Value-added
      - การท่องเที่ยวขยายตัวที่ยั่งยืน
      - เป็นแหล่งวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคแบบระดับโลก
    - SMEs และวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง
    - มีการบริหารจัดการที่พึ่งความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ
    - มีปัจจัยพื้นฐาน(สาธารณสุข/การศึกษา/โครงสร้างพื้นฐาน)
  - 3.2) **Active International Player** : มุ่งให้ประเทศไทยเป็น
    - เป็น ผู้นำ ในการส่งเสริมความร่วมมือของภูมิภาค (ACD/ASEAN ... etc)
    - เป็น Active Player ในการประสานงานการลงทุน และการผลิตของภูมิภาค
  - 3.3) **World Leader In Niche Market** : ที่มุ่งให้ประเทศไทยเป็นผู้นำทางด้าน
    - Kitchen of the World
    - World Health Service Centre
    - Detroit of Asia
    - Asia Tourism Capital
    - Asia Tropical Fashion

- World Graphic Design and Animation Centre
- World Furniture Mart
- World Hospitality International School
- World Leader in Good Quality of Rubber and Rubber products

3.4) Innovative Nation with Wisdom and Learning Base

- ศูนย์กลางของภูมิภาคด้าน Research and Development และบริการเทคโนโลยีของ Global Niche
- ศูนย์กลางการศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมนานาชาติ
- มีภาษาอังกฤษ/จีน เป็นภาษาที่สอง
- มีฐานการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง
  - รักษาอ่านเหมือนญี่ปุ่น มีหนังสือดี ราคาถูกเหมือนอินเดีย
  - ให้ความสำคัญกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
  - การศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 9-11 ปี เหมือนญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสิงคโปร์
  - ระบบการศึกษาออกห้องเรียนมีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับเหมือนการศึกษาในโรงเรียน
  - ปรับปรุง/พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถึงระดับสากล

3.5) Entrepreneurial Society

- มีบรรยากาศและพื้นฐานเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ (ทรัพย์สินทางปัญญา/กฎ ระเบียบ)
- การผลิต เน้นเชิงพาณิชย์ (ภาคเกษตร วิสาหกิจชุมชน)
- SMEs มีศักยภาพในการใช้ ICT
- มีสภาวะการแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นธรรม
  - ไม่มี Subsidy
  - ยกเลิกแบบโควตา/ประกันราคา

3.6) Society of Cultural Pride with Global Sense

- คนไทยเข้าใจ รัก และภูมิใจในวัฒนธรรมของตน
- พร้อมที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น
- ฉลาด ปรับ/เลือกใช้วัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ เช่น ใช้ในการสร้างและพัฒนาชื่อ/ฉลาก (Brand)
- ตถาบันทางสังคมเข้มแข็ง
- ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ของสังคมที่สงบสุข และไม่มีกีดกันปฏิบัติ (Non-Discrimination)

3.7) Country of Decent Development for Living

- คนไทย และธุรกิจไทย มีสำนึกรักและรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- มีกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ดีมีประสิทธิภาพ
- มีการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผล
- คนไทยมีสุขภาพอนามัยที่ดี

4. บทบาทของจังหวัดเชียงใหม่ และภาคเหนือในเชิงยุทธศาสตร์ที่รัฐกำหนด

- เป็น Hub ทางด้านการคมนาคม/การบินของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ
- เป็น Hub ทางด้าน ICT
- เป็นศูนย์กลางด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

5. ความสอดคล้องกับเกณฑ์ 6 ด้าน ที่รัฐจะสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนางานวิจัยแบบบูรณาการ

5.1) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 5 ด้าน :

- การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ
- การเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- การพัฒนาสังคม การแก้ไข้ ; หากความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิต
- ความมั่นคงของชาติ การต่างประเทศ และการอำนวยความสะดวก
- การบริหารจัดการประเทศ

5.2) ความเป็น Hub

5.3) Value chain

5.4) มีผลต่อส่วนรวมหรือทั้งประเทศ

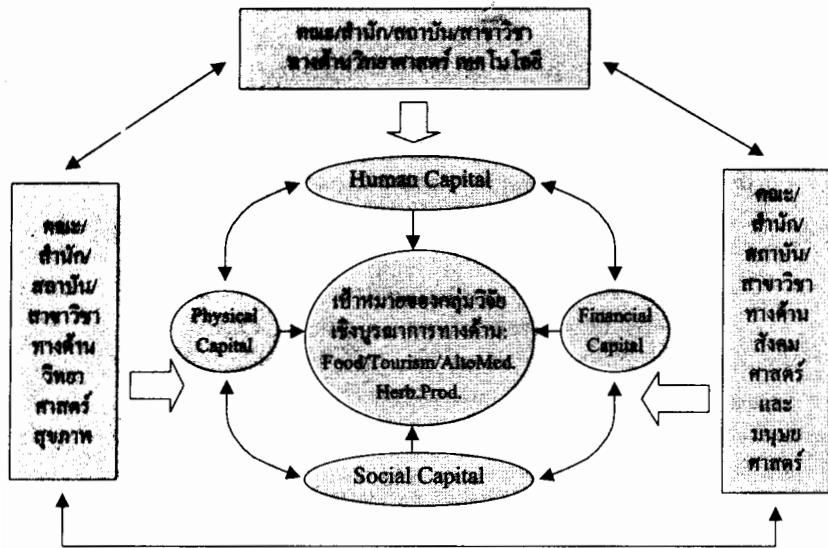
5.5) เข้าถึง Local/Regional/Global Reach

5.6) มีลักษณะการทำงานบูรณาการระหว่างภาครัฐ/ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

ภาคผนวก 2

ผังแสดงแนวคิดการกำหนดทิศทางงานวิจัยเชิงบูรณาการ ระหว่างคณะ/สำนัก/สถาบัน/สาขาวิชาต่าง ๆ

- คณะ/สำนัก/สถาบัน/สาขาวิชา สามารถดำเนินการอย่างอิสระ แต่มุ่งทิศทางเดียวกันภายใต้งบประมาณปกติ
- สามารถดำเนินโครงการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการ ภายใต้วัยวิจัยที่รัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในแต่ละช่วงเวลา
- เป็นการบูรณาการพันธกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการเรียน การสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชน
- สอดคล้องกับการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา (Cooperative Education)
- เป็นการพัฒนาทุนด้านสังคม (Social Capital) ทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) ทุนด้านกายภาพ (Physical Capital) และทุนด้านการเงินที่สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา และตอบสนองการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

หมายเหตุ:

- การร่วมพัฒนาด้าน - Physical Capital/Financial Capital/Human Capital. และ Social Capital. นั้น หมายถึงการ - ดำเนินการของคณะ/สำนัก/สถาบัน ที่สอดคล้องกับเกณฑ์ 6 ด้าน ในการดำเนินการตามงบประมาณที่จะเสนอรับการสนับสนุนจากรัฐ
- ดำเนินการศึกษาวิจัย ได้ทั้งในระดับการนำความรู้ที่มีอยู่สู่การปฏิบัติ และการวิจัยที่มุ่งองค์ความรู้ และเป็น High Technology ที่จำเป็นต่อพัฒนาการศึกษานวัตกรรม : Biotechnology/Nano Technology/Information-Technology

ภาคผนวก 3

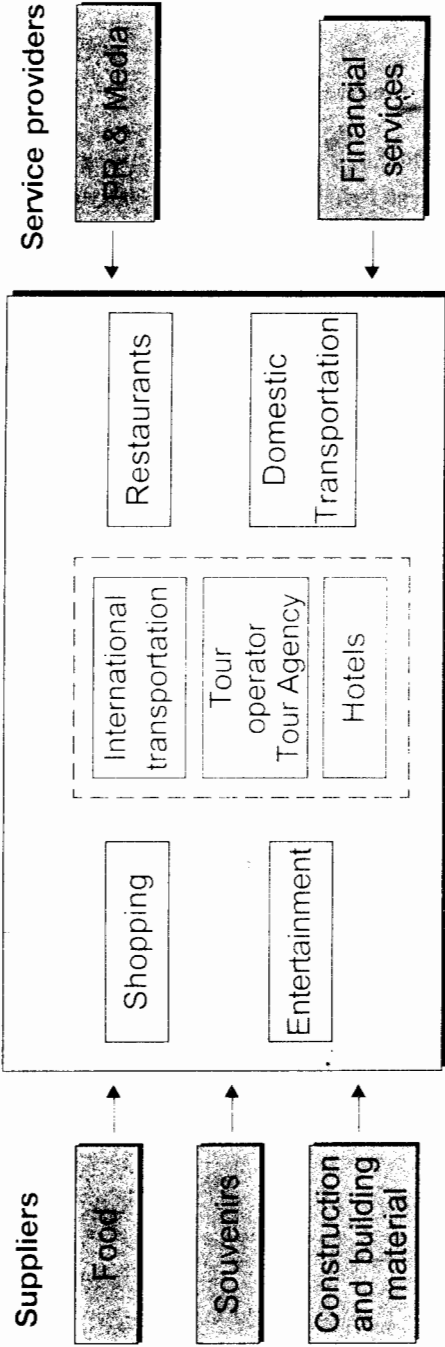
ตัวอย่าง “Thai Tourism Cluster” ที่แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างบทบาทของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ รวมทั้งสถาบันการศึกษา และภาคเอกชน/ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย (ตามเอกสารแนบท้าย)

*****

Thai Tourism Cluster

Core activities

Education and Training Institute

- The International Hotel and Tourism Industry Management School (I-TIM)
- Dusit Thani College
- ...

Government Agencies

- Ministry of Tourism and Sports
- Tourism Authority of Thailand (TAT)
- Ministry of Natural Resources and Environment
- Ministry of Commerce
- ...

Tourism Cluster

Overview

- Thailand's tourism cluster has grown successfully, but is now facing the **challenge** of securing past success and moving to the next stage. The cluster needs to move from competing on **assets endowed by nature to assets created by the cluster**
- Tourism is one of the most important clusters in the **Thai economy**. It is significant internationally, but has lost position recently. The cluster has a **broad range of tourism related activities**, but lacks effective cooperation across the cluster
- The strength of the cluster business environment lies in the access to **beautiful locations** and a **rich culture**, the **stiff competition** between local tourist agencies, a generally good **physical infrastructure**, and a broad range of **related services** in most tourism locations
- Its weaknesses are the focus on **price-based competition**, the mismatch between **workforce skills** and the needs of companies, the lack of **common quality standards** and marketing efforts, and selected problems in physical infrastructure
- Key action areas include creating **effective service standards**, aligning **educational programs** with cluster needs, providing more **value-added attractions**, and **unifying the cluster's many institutions** to develop a shared strategic vision

**รายชื่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดที่ศทางและแนวทางการวิจัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**

1. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ณัฐ ภมรประวัติ	ที่ปรึกษา
2. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ปริญญา นุตาลัย	ที่ปรึกษา
3. ศาสตราจารย์ ชัยอนันต์ สมุทวณิช	ที่ปรึกษา
4. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย	ประธานกรรมการ
5. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ
6. ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง เลิศลักษณ์ ภูพัฒน์	กรรมการ
7. ศาสตราจารย์ ดร.เบญจวรรณ ฤกษ์เกษม	กรรมการ
8. ศาสตราจารย์ ดร.กิริพัฒน์ วิลัยทอง	กรรมการ
9. รองศาสตราจารย์ ดร.มิ่งสรรพ ขาวสะอาด	กรรมการ
10. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ชีระ ศิริสันธนะ	กรรมการ
11. รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา เกษมเศรษฐ์	กรรมการ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์อินทร์ รักอริยะธรรม	กรรมการ
13. ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการ
14. ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์	กรรมการและเลขานุการ
15. เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

*****

กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โทรศัพท์ 0-5394-3661-5 โทรสาร 0-5321-9252, 0-5394-3666

<http://inter.oop.cmu.ac.th>

E-mail opxxo004@chiangmai.ac.th